

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem foga-
dunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT**VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.****MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.**Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor tér-
fogata . . . . . 12 fillér.
Többzori hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Az örök harc.*)

Valahol messze. Valahol régen. Messze nap-
keleten: Éden közepében. Teremté az Isten az
első embert. „És szépen plántákkal, mindenféle
fákkal felékesített vala e kert. Hogy benne az
ember szeme gyönyörködhesse. És hogy elede-
lére jó legyen. És nevelte benne az Ur az élet-
nek fáját is, a kertnek közepette. És nevelte
ugyanott a jónak s a gonosz tudásának fáját is.

Teremté pedig az Isten az embert a maga
képére. A maga hasonlatosságára. Hogy ural-
kodjék a tengernek halain, az ég madarain és
mind az egész földön és e földön csuszó mászó
minden állatokon.

És szerzett neki segítő társat, mely minden-
kor *ő előtte legyen.*“

És megáldá őket az Ur: a világegyetem
nagy alkotója.

S im, ez emberpár boldog volt. És tökéle-
tes: *szép és jó és igaz.*

De ime, ott kuszik már felfelé a csábitó:
a minden mezei vadnál ravaszabb kigyó! A rut-
nak, a gonosznak és a hazugnak ez örök jelké-
pe. Kuszik felfelé a legszebb fa derekán. És már
kinálja Évát az izes gyümölcsessel: a jó és a
gonosz tudásának tiltott gyümölcsével. „Melytől
megnyílnak a ti szemetek — mondja az Irás —
és olyanok lesztek, mint az istenek!“ A csábi-
tás erős. A néember gyöngé. És Ádám elbukik.
De nem örökre és nem véglegesen.

Az Ur megátkozta a kigyót, büntetést szab
a gyöngé nőre. És munkára, keserves munkára
kényszeríti az ingatag férfit, hogy egykor erőssé
és a Paradicsomkertre méltóvá legyen.

Kiküldi tehát őt az Édennek kertjéből, hogy
orczájának verejtékével mívelje a földet, a mely-

*) Rimaszombat és Vidéke jótékony nőegyletének mult évi műkö-
déséről az évkönyv rövidesen elhagyja a sajtót. Egyik disze lesz
ennek a munkának a dr. Wallentinyi Dezső titkár erőteljes tollal
megírt szép czikke, melyet a szerző b. engedelmével itt közlünk.

TÁRCZA.**JÓZSEF FŐHERCZEG**

Nagy halottja van a magyar nemzetnek. A híres
József nádor fia: József főherczeg ő kir. fensége f. hó
13-án elhunyt. Az Adria partjáról hozta a megdöbbentő
gyászhiat a táviró sodronya, hogy József főherczeg ő kir.
fensége hosszas betegeskedés után jobblétre szenderült.

Tudtuk, hogy a nemzetért rajongó szívet beteg-
ség sorvasztja és a hatalmas lélek hónapok óta erősen
küzd a halál karjával; de azt a legvégső pillanatig, míg
egy földi embernek erejéből csak telhetik, letörte.

Kíváncsian olvastuk a lapokat, vajjon hogy van ra-
jongó szeretettel körülövezett főherczegünk, aggódva ér-
deklődött a nemzet apraja nagyja válságos állapota felől,
fenséges családja igazi szeretettel virrasztott beteg ágya
felett.

Imát rebegtünk és küldtünk az Egek urához: tartsd
meg még szeretett atyánkat népünknek! S ime, kérésünk
csak kis időre hallgattatott meg s most, kinek életéért
rettegtünk, ott pihen a nagy küzdelem után a pálmák
és ciprusokkal borított magyar ércből vert kopor-
sóban.

A mikor életét kioltá a könyörtelen halál a legma-
gyarabb főherczegnek, vihar tört ki a szelid természetű
Adria partján. Orkán tört a magasba s ragadta a rémhírt
és röpitette hű magyarjai földje felé: volt, nincs!

A büszke kárpátok szikla ormái százaszorosan verték
vissza a vészes hírt, az ős erdők koronái szomorúan
hajlottak meg a gyászt terjesztő enyhe fuvalom nyomása
alatt és ma, széles Magyarországon ennek hatása alatt
fájdalmasan zokog minden hű magyar kebel, s zarándok-
utra készül a nagy halott koporsójához és temetésére.

Gyászlobogó leng országászerte minden középületen
és testületek, egyesületek otthonán, sziveinkben pedig
harcot dul a vigasztalhatatlanság az isteni végzettel és
rendelésével.

ből vétetett s amely bizony bogáncskórót és tör-
zset is terem számunkra eleget.

Ki tudja, mikor volt, ki tudja, hol történt
e csodás teremtés?! Valahol messze. Valahol
régen. Az Irás mondja, próféta állítja.

Szemléletes, eleven és örökéletű képe az
ember hivatásának, rendeltetésének. Megragadó
ábrázolása, annak a kezdettől folyó és örökké
tartó küzdelemnek, a melynek élet a neve. S
amelyben a legnagyobb erkölcsi erők: a szép,
a jó és az igaz állandó élethalál harcát vívnak
a rut, a gonosz és a hazugság sötét hatalmas-
ságaival.

E világ teremtésétől kezdve egészen napja-
inkig az ember élete, ismert története bizonyosá-
ga e szörnyű küzdelemnek. Hol az egyik részen
volt a diadal, hol a másikhoz pártolt. De a harc
meg nem szűnt soha.

A mystikus ókor hódító hadjáratai, a sötét
középkor vallásháborúi és a miveltnek csufolt új
és legújabb kor forradalmi, gyarmatosítási mind,
mind a jog, az igazság, egyenlőség és testvéri-
ség szent jelszavait irták véres zászlaira. Ah
pedig be sokszor volt jogtalan, igazságtalan és
rut az áldatlan emberirtás, csuf vérontás!

Mintha bizony más fegyverekkel: a béke, a
tudás és a mindent átölelő szeretet szelid, nemes
eszközeivel nem lehetne jobban, sikeresebben meg-
közelíteni azt a fenséges célt, mely felé törekedni,
hivatásunk, rendeltetésünk.

De ugyancsak az emberiség multja, a histó-
ria tanítja, hogy a hitnek, a tudománynak és a
művészetnek sok, nagyon sok a vértanúja, akik
a szeretetnek, a lemondásnak szelid szavaival és
a meggyőződésnek, a megváltásnak szent bátor-
ságával szálltak sikra a szépért, a jóért és az
igazért. Sorsuk, szenvedésük, vértanú haláluk
megdöbbentő, csüggedésre kész. De felemel és a
nemesekre vonzó hatást is gyakorol.

Hulló vérük minden esőppje termékenyítő,
mint a májusi eső. Golgothájuk, keresztfájuk, lo-

Mély gyászba döntötte a fenséges királyt és uralkodó
házat a szomorú gyászeset, mert rokonát és egyik tanács-
adóját vesztette el az elhunytban. — Gyógyíthatlan sebet
ütött minden magyar szívére a fényes palota urától le-
felé a szegényes kunyhó lakójáig, mert a magyar nép
édes apját siratja a megboldogultban.

Külsőleg nagy távolság választ el bennünket a meg-
boldogult családjától, de szíve össze volt forrva a miénk-
kel és most a király, a család, a nemzet könnye össze-
foly koporsója felett.

Mérhetlen mélységes fájdalomunk és pótolhatlan
vesztésünk, mert az elhunyt igazán magyar volt min-
den ízében, szívében, tetteiben.

„A magyar földnek rajongó szeretetét, az igaz
magyar hazafiasságát, a magyar nyelvnek zengzetes is-
meretét, nemzeti vágyainknak teljes átérzését s a szegény
nép iránt táplált testvéri szeretetet temették a fiemei
koporsóba.“

Katona volt, magyar katona, magyar honvéd tető-
től-talpig, aki, midőn honvédségünket Jolsván ezéltől ne-
hány évvel meglátogatta, minden jó magyar fiúnak meg-
veregette a vállát, sőt még szívalral és itallal is meg-
vendégelte. Magyar volt, aki minden tetteiben az igazi
magyaros gondolkozásnak és érzésnek nyílt kifejezést
adott és annak terjesztésében, erősítésében előljárta. Tu-
dós volt, aki sok elfoglaltsága mellett a tudomány és
irodalom mezéjén nemesak szellemileg fejlett ki nagy
tevékenységet, de anyagilag is sokat áldozott. Megtanulta
a cigány nyelvet és cigány nyelvtant is irt. Családapa
volt, amilyen csak lehetett rajongó szeretettel vette kör-
ül családjának minden egyes tagját, és minden szabad
idejét a család körében azok boldogságának szentelte. —
Felebarát volt, aki azért lett tüzoltó is, hogy felebarát-
jai vagyonát védje és annak szervezésében övé az orosz-
lán-rész, aki egyszerű alcuthi tüzoltóival nap-nap mel-
lett elgyakorlatozott és a tűznél az első között volt. —
Jó barát volt, aki a fényt, a rangot, a származást külön
választani a baráti szívtől nem tudta és ennek számta-
lanszor adta fényes tanujelét. — Példa erre, hogy csak
pár év előtt, midőn a jolsvai honvédséget vizsgálta meg,
meglátogatta az öreg Szabó kapitányt Várgedén — aki
öt fiatal korában sorozta — beteg ágyában. S ez alka-

bogólangjuk az emberi haladásnak, tökéletesedés-
nek egy-egy fénylő és biztató határjelzője.

De hát nem is kell ily messze tekintenünk!

Hisz' itt körülöttük, hisz' ma napjainkban
ugyanazt találjuk. Ugyanezt látjuk, élet-halál-
harcot. Rémséges küzdelmet.

Avagy derüsb-e valamiskével legalább
az a sötét korkép, melynek vázolásával tavalyi
jelentésünket kezdtük volt? Elült-e már a harc
a mandzsu föld hegyein, virágos völgyein? Nem
dörög az ágyú? Nem pattog a gránát? Nem
röpköd a bomba és bömböl a pokolgép?!

Talán épen ma rohannak egymásra Karbin
körül száz és százazrek; talán még e perczen
is robbannak a diadalmas Togó torpedói a chinai
vizeken, légbe röpitvén hajóóriásokat, rakásra
ölvén ártatlan embereket!

Népek javáért!? Egymás igazáért!?

Hogy több legyen az özvegy, több legyen
az árva, sűrűbbek a sirhalmok,

Tibet magas fensikjain, hererók földjén, Af-
rika belsején szintén folyik az öldöklés a czivi-
lizáció szent nevében.

A bolgár maczedon bandák garázdálkodása,
puskaropogása meg szinte áthallik hozzánk.

Nos, és idehaza, szép Magyarországon vajjon
szébb-e a kép, jobb-e a helyzet ma, egy esztendő
mulva?!

A politikai ég boltján villámokkal terhelt
fellegek boronganak. Korona és nemzet egymás
ellenében. Laza társadalmunkat az áldatlan vá-
lasztási harc még jobban szétszaggatta. A köz-
gazdaság, ipar, kereskedelem pang. Az élet drá-
gul. Ah! szomorú, sötét e torzkép nagyon! A
gyűlölet fekete felhője lepi be sűrű ködével, mint
a téli éjszaka bevonja sötét kárpitjával a föl-
det . . .

. . . És mégis . . . mégis! Kétségbeesésre
nincs okunk, elcsüggednünk nem szabad!

Mert ime látjuk a jók, az igazak, a neme-
sek csendes áldásos munkáját is. Látjuk, miként

lommel volt szerencsém látni a várgedei megálló-helynél,
hogy elutazásakor az ottani pályőrrel is épen ugy elbe-
szelgetett, mint adlatusával.

Vére átment fenséges családja minden egyes tag-
jába is. A rimaszombati Institóris-családdal, amely
család egyik tagja: Kubinyiné urnő, gondozója volt
Mariska nevű leányának — állandó összeköttetésben
volt. E régi viszony alapján fenséges neje Klotild
főherczegnő valahányszor csak a Cöburg hercegi csalá-
dot Balogon meglátogatta, soha sem mulasztotta el,
hogy Institórisz Endre rimaszombati ügyvéd család-
ját fel ne kereste volna. — E család otthonában történt
meg a következő kedves kis eset:

Midőn Kubinyiné leányához Institóris Endréhez
vonult vissza Rimaszombatba, a főhercegi család itten
meglátogatta, és akkor történt, hogy a kis Institóris
Endre, aki most már városunkban keresett ügyvéd,
az alig pár éves József Ágost kis főherczeggel egy
kifli-végen összeczivakodott, s a kis fiskális-csemete a
fiatal főherczegtől a kifli véget elkapva, József főher-
czeg mosolyogva jegyezte meg: ebből a fiúból jó fiská-
lis lesz.

A fenséges családfőtől tanulta el ezt a fenséges
család, s egy pillanatra sem tértek le erről a család tag-
jai. Ma is, vagy talán még erősebben, a magyar iránt
az önzetlen fajszeretet, a ragaszkodás, tetteiben a párat-
lan jótékonyág és a keresetlen egyszerűség jellemzik a
családot.

És most? E család fenséges koronáját vesztette el,
a mely életében fényével mindenütt csak világított, me-
legített, gyújtott és terjesztette a magyarságot.

Porba hullott a korona, de nem a népek, hanem
az Isten ítélő széke előtt, a ki azért szólította magához,
mert nagyon szerette.

Mi pedig felemeljük a fényes koronát, az elhunyt
főherczegnek emlékét féltékenyen fogjuk őrizni és a roz-
sdától megóvni, míg egy magyar lesz a földön.

Minden évfordulóján el fogunk vándorolni budavári
sírjához, elvisszük a magyar nemzet, el Gömör-Kishont-
vármegye cserkoszoruját és könnyeket fogunk hullatni
koporsójára.

Komáromy István.

szövögetik a férfiak világszövetségét a békének, a munkának, az isteni igazságnak bátor apostolai. Hogy előkészítsék a haladást, a tökéletesedés útján a szebb jövőt, egy boldogabb kort.

S ime a gyűlölet sötétségével egy új fény-sugár is szembeszállani készül már. Ime látjuk, miként sorakoznak a modern, a művelt nők zárt rendekbe, táborokba. Hogy a szeretet ellenállhatatlan hatalmával szálljanak szembe a jónak, a szépnek ma még uralkodó ellenségeivel, ádáz démonaival.

Magyar anyák, magyar feleségek immár megtartották országos nemzeti szövetségüknek első közgyűlését, hogy egymástól erőt nyerve, egymásnak erőt, lelkesedést adva álljanak férjeik, fiaik mellé a szebb, a boldogabb jövőért vivandó örök harcban.

Fiatalok még e nemes mozgalmak. Alig néhány éves mindkettő. Pozitív eredményök vajmi csekély. De miként a sötét éjben kigyuladó hajnali csillag, virradást, szebb idők hajnalhasadását hirdetik.

És ha mi is a jótékony Nőegyesület elmúlt 1904—905. évi munkásságának eseményein csak futó pillantással is végigtekintünk: lehetetlen, hogy hitünk, reményünk az igazak, a jók eljövendő viadalában meg ne erősödjék.

A ma még lehet sötét. A ma még lehet komor. Edes hazánk egén igen gyászos felhők ülnek.

„De jöni kell. Még jöni fog egy jobb kor, mely után Buzgó imádság epedez százezrek ajakán.”

Melyben győzni fog a jó a gonoszon. A szép a rútton. S az igazság a hazugságon! S amelyben a fejlődésért, az emberi tökéletesedésért megvívott örök harcban a nő: magyar anyák, magyar hitvesek ott fognak állani a bástya fokán, mint egykor az egri nők, férfiak és fiaik oldalán!

Közig. bizotts. ülés. A vármegye közig. bizottsága a közbejött pünkösdi ünnepek folytán rendes havi ülését folyó hó 14-én tartotta pelsőzi Hámos László főispán elnöke alatt.

Jelen voltak: *Bornemisza László* alispán, *Lukács Géza* főjegyző, *Kubinyi Géza*, *Máriássy Andor*, *Szentiványi Árpád*, *Mihalik Dezső*, *Marton János*, *Samarjay János* bizottsági tagok; a hivatalosak részéről: *Szakall Vincze* árvaszéki elnök, *Kubinyi Ferencz* főügyész, Dr. *Mészáros István* kir. ügyész, *Rozsnyay Károly* kulturfőmérnök, *Goszleth Károly* kir. állami mérnök, *Druisner György* kir. tanfelügyelő, *Farkas Zoltán* közgazdasági előadó, Dr. *Zehery István* vm. orvos és *Komáromy István* másod aljegyző tb. főszolgabíró.

Az ülést elnöklő főispán megnyitván, kegyeletos szavakkal emlékezett meg József főherceg ő kir. fenségének gyászos elhunytáról.

Ezen bejelentést állva és mélyen megszorodva hallgatták végig a bizottság tagjai, s a vármegye részéről gyászuk és veszteségük kifejezésének jeléül elhatározták, hogy a nagy halott temetésén a vármegye küldöttségileg fogja magát képviseltetni, koporsójára koszorut helyez s alispánt megbizta, hogy a gyászoló családot a vármegye nevében részvételének kifejezéséről következő táviratban értesítse:

Az alispán távirata a következő:

József Ágost főherceg ő királyi fenségének Budapest (Vár).

Boldog emlékü edes atyja József főherceg ő királyi fenségének gyászos elhunytá feletti országos mélységes gyászban, Gömör- és Kishontvármegye közönsége fájdalmas megilletődéssel osztozik és igaz részvétét legbensőbb kegyelettel juttatja kifejezésre, a gyászoló fenség család előtt.

A törvényhatóság nevében
Bornemisza László
alispán.

A küldöttség fő- és alispán vezetése alatt a kerületbeli országgyűlési képviselőkkel és azokból, kik jelentkeznek, alakított meg.

Az alispánnak a vármegye közigazgatási állapotáról felolvasott jelentése, mely szerint a múlt üléstől lefolyt idő alatt nagyobb esemény nem fordult elő, tudomásul vétetett. Ez után pedig a folyó ügyek rendes elintézésben részesültek.

A alispán táviratára a megboldogult főherceg fia: *József Ágost* főherceg ő kir. fensége még az nap folyamán, a következő megleghangu táviratban fejezte ki köszönetét a vármegye közönségének:

Bornemisza László alispán úrnak, Rimaszombat.

Gömör- és Kishont vármegye közönségének szeretetteljes meleg részvéte jöttvön hatott vérző szívem sebére, fogadják érte legbensőbb forró köszönetemet.

József Ágost főherceg.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 15-ikén dr. *Kovács László* polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőkn kívül jelen voltak: *Boczkó Dániel*, id. *Csapó János*, *Barna Imre*, ifj. *Csapó János*, *Barányi Gusztáv*, *Baksay István* kir. tan., *Dapsy József*,

Gaskó János, *Geduly Géza*, *Grosinger Miksa*, *Engel Adolf*, dr. *Kármán Aladár*, *Lukács Géza*, *Molnár József*, *Lévay István*, *Medveczky Sándor*, *Rónay Gyula*, *Szomolnokyi Antal*, *Sütő István* id., *Szabó József* id., *Szabó József* mászáros, *Szabó József* adóp., *Szabó István*, *Samarjay János*, *Tomay Alajos*, *Tóth Béla*, *Törkölty József*, *Varga István*, *Zachar Gusztáv*, dr. *Zehery István*.

A gyűlésre 30 tárgy volt felvéve s ezek közt számos igen fontos ügy került szőnyegre.

Dr. *Kovács László* a gyűlés megnyitásakor kegyeletos s igazán szép beszédben emlékezett meg a „legmagyarabb főhercegről”: *József kir. herceg* elhunytáról, kinek halála magyar hazánkban mindenfelé őszinte — mélyen érzett részvétet kelt. Jelenti, hogy a gyász külső jeleként a városházára kitűzette a fekete lobogót s indítványozza, hogy a város közönségének részvéte *József Ágost kir. herceg* előtt felirat útján tolmácsoltassék s az elhunyt *József főherceg* emléke a jegyzőkönyvben megörökíttessék. — A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta, mire a polgármester még kegyelettel megemlékezett az elhunyt *Szlávi Frigyes*ről, ki 1886. óta szolgálta a várost lelkiismeretes ügybuzgósággal. Emlékét jegyzőkönyvbe iktatják s a város részvétét a családdal közlik.

Ezután megkezdődött az ügyek tárgyalása.

Az 1848/49 ki ereklye-muzeum segélyezése iránt érkezett megkeresés ad acta tétetett.

A gyámpénztári szabályrendelet a miniszteri előírásnak megfelelőleg módosított s most felterjesztetik.

A halászati jog bérszerződése jóváhagyott ugyan szintén a nyomorék gyermekek elhelyezésére szolgáló helyiség — volt lelencház — bérleti szerződése is.

A városi házipénztár, az adó- és gyámpénztár I. negyedévi vizgálatról szóló jelentés tudomásul szolgált.

Az állami elemi és polgári leányiskola építkezési ügyénél bemutatott *Tóth Béla* tervrajza és költségvetése, mely 207000 koronáról szól, s melyet felülbizárlás végett a miniszteriumba kell beküldeni s azután kezdődnek a tulajdonképi tárgyalások, ha a terv visszaérkezik. A tanács javaslata az, hogy miután a folyó évben építeni már nem lehet, kérelmezze a város a miniszteriumnál, hogy az átadás határideje 1907. szeptember 1-ére tolassék ki, s a személyi pótlék 8000 korona felének amortizációs kamatokra való visszatérítését szintén kérjék.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

Az áll. gyermekmenhely mellett levő *Róth Zsuzsanna*-féle 1500 quadratöles telket — mely a főhomlokzattal párhuzamosan halad s amelyet a szomszédos telkek rendezése és utczanyitás szempontjából szükséges megvásárolni, 4500 koronáért megveszi a város. Névszerinti szavazás útján egyhangulag elhatározta a közgyűlés a telkek megvásárlását s a szerződés megkötésével a tanácsot megbizta.

A Három Rózsa bérloje: *Frank Menyhért* a szálloda 8222 korona évi bérösszegét addig, — míg a tervbe vett átalakítások meg nem történnek — 6000 koronára kéri leszállíttatni f. é. július 1-től. A tanács a kérelemnek ez időre való teljesítését igazolja. *Institúrisz Endre*, *Samarjay János*, *Molnár József*, *Lukács Géza*, *Medveczky Sándor* a kivételes mostoha viszonyokat véve tekintetbe, hozzájárulnak a javaslathoz, illetve a kérelem teljesítéséhez, melyet *Baksay István* sem ellenez ugyan, azonban veszedelmes praecedensnek tartja, s azért nem szívesen járul hozzá, mert a bérlo 6 évre mostani állapotban vette ki a Három Rózst.

A közgyűlés elfogadta a tanácsnak a bér ideiglenes leszállítására vonatkozó javaslatát, azonban utasítja a tanácsot, hogy sürgősen intézkedjék az építő bizottsággal együttesen a Három Rózsa célszerű átalakításának foganatba vétele iránt.

A vásárjog bérbeadási ügye is elintéztet nyert olyképp — hogy most a bérleti szerződés új pontokkal egészített ki és miután a régi bérlet ez évben lejár, az új szerződés az új feltételek betartásával fog megkötettni. A helypénzszedési jog után a közigazg. bíróság újabb döntvénye értelmében a város állami adót nem fog fizetni, s kérelmezte a város visszamenőleg is a befizetett összeg visszatérítését. — A kiküldési ár az új tervszerint 18000 korona lesz, s nem lesz ugy mint eddig volt, hogy szóbeli és zárt írásbeli ajánlatok tehetőek, hanem csakis zárt írásbeli ajánlatok adhatók be: a város azonban nem köteles a beadott ajánlatok közül valamelyiket okvetlenül elfogadni, hanem joga lesz új árlejtés kiírására. Miután most folyamatban van a helypénz díjszabás átalakítása, az is ki lesz kötve, — hogy a bérlo köteles túrni az új tarifa behozatalát.

Perecz Samu árvaszéki előadónak a közgyűlés hat heti szabadságot engedélyezett. Az előadói sürgős teendőket az ügyész, az ipari ügyeket a polgármester fogja ellátni.

A városi közpénztár, *Gizella* kisedővő-intézet, gyámpénztár, városi szegények intézete, iskolai alapvagyon, városi nyugdíjnyel 1904-ik évi számadásának megvizsgálását a közgyűlés elrendelte, s azzal *Zachar Gusztáv*, *Szomolnokyi Antal* és id. *Szabó József* bizattak meg.

A vásártér rendezésére kitűzött 30 nap július hó 12-én lejár, azonban ez olyan rövid idő, hogy ekkorra a munkálat meg nem kezdhető, s a határidő szept. 1-re leendő elhalasztása érdekében kérvényt ad be a város. A szükséges famennyiség már ki van termelve, s csak a munka kiadása van hátra.

Az ezután következett tárgyak rövidesen elintéztet nyertek. özv. *Sevidrán* Istvánné, itteni illetőségű öreg asszony a szegények intézetébe vétetik fel. *Illavács* Andrásné szül. *Soós Borhála* illetősége megtagadtatik ugyan szintén a *Löwy Hermané*, *Liszkozszyk Margit* és *Farkas József* is. *Lipsey Julianna* elhagyottát nyilvánítása kéretett, azonban ez is elutasítandó volt, *Szele Gábor* és *Nagy Blandina* elbetegesedett itteni lakosoknak havi 4 korona segély szavaztatott meg, *Pardics Istvánné* pedig a szegények intézetébe vétetik fel.

A Kaszinói bérház földszinti helyiségeinek bemutatott bérleti szerződése jóváhagyott.

Végül dr. *Gyürky Pál* városi főjegyzőnek betegség folytán nyert szabadságideje május 15-től augusztus 15-ig meghosszabbított.

Ezzel a közgyűlés az elnöklő polgármester lelkes éltetése közben véget ért.

A konzervgyár r. t. közgyűlése.

A helybeli konzervgyár részvény társaság folyó hó 14-én tartotta közgyűlését *Molnár József* elnöke alatt. Ott voltak *Baksay István*, *Boczkó Dániel*, *Benyó László*, *Braun Zsigmond*, dr. *Cziner Miksa*, *Dapsy József*, *Institúrisz Endre*, dr. *Kármán Aladár*, *Lukács Géza*, *Lévai Izsó*, *Németh Zoltán*, dr. *Ráróssy Gyula*, *Soós Ferencz*, *Sütő István*, dr. *Szabó Károly*, *Tóth Béla* stb.

Molnár József üdvözölve a megjelenteket, a közgyűlést megnyitja, majd dr. *Cziner Miksa* jegyző olvassa az igazgatóság és *Boczkó Dániel* jelentését, melyek a konzervgyár és a villamosági osztály múlt évi működéséről, az eredményről és a jövő kilátásokról tájékoztat. A számadásból látható a nyereség- és veszteség számla, mely szerint a konzervgyártásnál 19070 kor. 72 f. múlt évi veszteség volt, s a végösszeg itt 28134 kor. 12 f. A villanyosságnál pedig 32805 kor. 54 f., melybe 6361 kor. 42 f. nyeresemény is be van számítva.

A mérleg szerint a vagyon és teher végösszege 516944 kor. 11 f., melybe 63189 kor. 22 f. eddigi összes veszteség is fel van véve.

Az igazgatóság reméli, hogy a konzervgyár a tisztifizetések kevesbedése s újabb megtakarítások, valamint a gyártmányok mennyiségének reduktója révén kedvezőbb kilátásokkal tekinthet a jövőbe.

A felügyelő bizottság jelentését dr. *Kármán Aladár* jegyző olvasta fel. Ebben szintén kifejeztet nyer az, hogy a jövőben a vállalat remélhetőleg kedvezőbb viszonyok közé jut s az igazgatóság lelkiismeretes, ügybuzgó és ritka odaadással működő tagjai részére őszinte elismerés nyilvánítását indítványozta a felügyelőség.

Lukács Géza az igazgatóság és felügyelőség munkásságát szívesen honorálja őszinte elismeréssel, mert annál önzetlenebbül aligha végeztet még valaki munkát, mint a hogy ezek felelősségteljes hivatásuknak megfelelőnek. Kérdi, vajjon komoly kilátások vannak-e arra, hogy a jövő évi mérleg kedvezőbb lesz; igenlő esetben a vállalat fenntartása mellett szól. A villanyvilágítás egy némely fogyatékoságát is felemlíti s kéri az intézőséget, hogy az áram erősbitése érdekében tegyen lépéseket.

Baksay István a világítás kényelmességére és nagy előnyeire hivatkozik s elismerést, köszönetet szavaz az igazgatóságnak. A villanyos osztály fejlesztését kívánja ő is, a konzervgyártásra nézve pedig az a nézete, hogy tűzessék ki egy határidő — például egy év — s ha ez alatt a vállalat életképesnek bizonyul, fejlesztessék, — ha nem — úgy szüntessék be lassankint a gyártmányoknak minimumra való redukálása útján.

Molnár József és *Boczkó Dániel* felvilágosítással szolgálnak, hogy a vállalat épen azt akarja, hogy ezután csakis a nagy keresletnek örvendő gyártmányok készíttessenek. Tény az, hogy az 1905—906-ik évben legalább 10—12000 koronával kevesebb lesz a szükséglet, s amennyiben az árak nem fognak úgy elvesztegetettni, mint az eddig lelkiismeretlen alkalmazottak működése mellett történt — remélhető, hogy ez évben veszteség nem is lesz. A villanyvilágítás javítása érdekében pedig mindent el fognak követni és kéri azokat, kiknek valami kifogásuk van, hogy közzöljék az elnökkel, ő igyekeznék fog a bajokat orvosolni.

Dr. *Ráróssy Gyula* a felügyelőbizottság elnöke szintén elismeréssel adózik az igazgatóság ügybuzgó tagjai iránt s reméli, hogy miután a nehéz és válságos kezdetű stadiumon most már túl van a vállalat — könyvek jól vannak vezetve s a gyár jól van beállítva — jövőre kedvezőbb eredmény lesz.

A közgyűlés az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak őszinte elismerése kifejezése mellett az 1904—905-ik üzletévről vonatkozólag a felmentvényt megadja, s a jelentéseket tudomásul veszi s kimondja, hogy a vállalatot továbbra is fentartja olyképpen, hogy a konzervgyártása csak a keresletnek örvendő produktumokra fog korlátoztatni, a villamos osztály pedig lehetőleg úgy fog fejlesztettni, hogy a tapasztalt hiányok orvoslást nyerjenek s jobb világításra vonatkozó igények kielégíttessenek.

Az igazgatóságból kisorsolt *Boczkó Dániel*, dr. *Cziner Miksa* és *Dapsy József* újra megválasztattak, a leköszönt dr. *Fodor Béla* helyébe pedig *Máriássy Barna* min. titkár választott meg.

Több tárgy nem lévén — elnök megköszönte a részvényesek szíves érdeklődését s ezzel a közgyűlés az elnöklő eszi *Molnár József* lelkes és zajos éltetésével véget ért.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni szíveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Személyi hírek. *Hámos László* főispán és *Bornemisza László* alispán a mai nap folyamán *József* főherceg ő királyi fenségének temetésére Budapestre utaztak. — A vármegyei tüzoltóság képviselőjében a rimaszombati tüzoltóság részéről *Komáromy István* parancsnok, lapunk felelős szerkesztője; a dobsinai tüzoltóság részéről *Ulreich János* parancsnok; a putnoki tüzoltóság részéről *Friedl György* parancsnok szintén Budapestre utaztak *József* főherceg ő kir. fenségének temetésére.

Rendjelviselési engedély. Ő Felsége megengedte, hogy *Barna Imre* helybeli tb. rendőrkapitány, a bolgár fejedelemtől kapott polgári érdemrendet viselhesse.

Új városi orvos Rozsnyón. A leköszönt dr. *Pósch Dezső* helyére *Rozsnyón* városi tisztí orvossá megválasztották dr. *Heincz* Hugó kolozsvári egyetemi tanárségét. Az üresedésben levő kórházi orvosai állásra is öt neveztek ki.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Hubay Miklós* volt statisztikai napidijast — *Hubay László* itteni lakos fiát — *Kunszentmártonba* járásbíróvá végrehajtóvá nevezte ki.

Hivatalvizsgálat. Dr. *Mészáros István* kir. ügyész megkezdte a hivatalok vizsgálatát; f. hó 16-ikán a rimaszécsi kir. járásbírósg ügyészségi megbízottjának ügykezelését s a fogházat vizsgálta meg.

Ha egy méltóságos lassúsággal haladó gőzhajón elhagyva a világhírű Leiden várost, a lomhán hömpölygő öreg Rajna torkolatán, lefele tovább utazik valaki, rövid egy órai utazás után egy, a torkolat balpartján fekvő Katwyk nevű faluhoz ér, majd egy jó negyedórai utat után ismét, a déli Rajna torkolat északi részén elterülő, hasonló nevű helyiséggel jut, mely megkülönböztetésül az előbbtől Zee-Katwyk nevet visel.

E helység fűtézfája végén, közvetlen a tengerparton, mintegy hatvan-hetven láb magas, zöld fűvel, tarka mezei virágokkal dusan elborított magaslaton, emelkedik egy régi vendéglő, melynek verandájáról, elragadón gyönyörű kilátás nyílik a magaslat lábánál hömpölygő tengerre. — Maga a vendéglő különben magában, mint ez mint vendéglő nem valami fényes és elegáns ugyan, s nem is épen vonzó, sőt ellenkezőleg, inkább telegszerű és igénytelennek mondhatjuk egy kissé; de azért, miként a hollandi lakházak s vendéglők általában, csinos és izléses: a külfényt, csillogást, egyszerűen mondjuk a kül-elegantiát, nagyrészt pótolja a benső rend, tisztaság; és benne a vendég, minden egyszerűség és igénytelenség dacára is kellő kényelmet találhat, s bizonytalán talál is.

A földszinti helyiségen kívül, van egyébiránt, az épületnek egy emelete is, mit rendezen, azon fürdővendégek szoktak kibérelni, — leginkább bodeniek — kik a fürdőevadot, sokkal szivesebben töltik e csendes és idillikus helyen, e kies vidéken jól eső magányban, mint a — tagadhatlan — jóval előkelőbb és pompásabb ugyan, de amellet azán jóval is költségesebb, dús Schweiningenben.

Mennyire emlékeztetünk a multba visszatérni képes, s mint a hagyományok tartják általában; régen, nagyon régen, szinte kétszáz évvel ezelőtt állott volt már itt egy vendéglő, ugyanazon a helyen, melyen a mostani, — notabene jóval kisebb és egyszerűbb, nélkülözve még a mostani pompát, és elegantiát is.

Térjünk vissza kissé eme régi időkre, lássunk egy érdekes, rövid történetet, e régi elmúlt időkől. Rövid történetünk itt veszi kezdetét, épp itt, ez időben s épp e vendéglőnél. Nyugodalom, pihenés napja, vasárnap van, vasárnap délután; végig a tengerpart hosszában, kikötte mozdulatlanul vesztegelenek a különböző külömbfélé, kisebb és nagyobb halászbárkák; ladikok, csónakok, míg hosszú, kék dalmányba ünnepiesen öltözött tulajdonosaik, ott ülnek nagyrészt a közös, nagy ivóban, élénk beszélgetés és csevegés között, fogyasztva czukrozott kedvencz italukat, agyagpipájokból bodor füstfelhőket eregetve mellé.

Nota bene; ebben nincsen ellenmondás; egymás-maguk között és társaságában, a hollandiak is, csevegő beszélés, kedélyes emberek, és egyáltalán nem azok a zárkózott, magukba vonuló vad existenciák, kiknek nagyobb részben mondják, tartják őket; vagy ha van is bennök e zárkózottságból, az inkább, csupán az idegen iránti, kissé tartózkodóbb magaviseletben, kissé sajtáságos, előttünk meglehet kissé visszatetsző és kissé szokatlan modorban nyilvánul.

Ugyan Pietro — fordult épen a vendéglőshöz, a halászok egyike — ugyan mond meg már, mitéle fiatal ember az a te, pár nap előtt érkezett vendéged?

— Ugy, az a fiatal ember?! — válaszolt egykedvűn a kérdezett, — hát bizony derék Klaas, én a legkevésbé tudom jobban, mint te. Nemis igen bánom s kutatom, az igaz. Csendes és teljesen magába vonuló, zárkózott kedélynek, egy világyűlölő existenciának látszik, az bizonyos. Különbözik nem sok terhére van, vendéglősenek, emellett hogy jól és rendezen, pontosan fűt; — és ez nekem tökéletesen elég, mással ugyan mi az ördögnek törődöm!

— Ugy veszem észre, hogy nemzetiségére s valóságára nézve izraelita lesz — folytatá tovább Klaas.

— Lehet, megengedem, de igazán mondom, azt sem igen bánom, arra sem vagyok, legkevésbé kíváncsi. Klaas elhallgatott, egy szóval sem érinté továbbra e tárgyat — hollandi volt és egy hollandi sohasem kíváncsi indiskréta.

Mialatt bent az ivó szobában e rövid párbeszéd folyt volna ime le, mialatt a jó Klaas elhallgatva, jobban mondva hallgattatva, e még előtte is felette rövid és fukar válaszoktól, dacára hollandi s így inkább egykedvű, nembánomságának, magába tovább is gondolkozott volna, kint a vendéglőtől alig száz lépésre, egy fiatal, mintegy husz-huszonkét éves embert lehetett, a tenger felett álló halmon észre venni, mondjuk meg azonnal, a jó Klaas figyelmét annyira felkeltő rejtélyes idegent.

Mig amazok ott benn, róla tanakodtak, beszélgettek éppen, ő maga, bizonytalán nem is tudva, sejtve, minő érdeklődés, kíváncsiság tárgya, legalább a derék hollandi léteire kíváncsi Klaas előtt: elmélázva, szinte mélyen elmerülve gondolataiba, ült egy régi, rozottan világító torony ajtajába fekvő, keskeny, kicsi löczen.

A fiatal ember, amint előbb mondtuk, alig lehetett több, husz, avagy legtelegb huszonkét évesnél; gyöngéd, sőt beteges gyenge testalkata, arca és arczéle, vonásai, fényes fekete fürtel, egész kinézése, megjelenése már első pillanatra nyíltan elárulták, hogy a jó Klaas, mikor őt izraelita — semitának mondá, aligha, azaz hogy épen nem csalódott. — Ugy látszott különben, a fiatal ember, dacára még kora ifjúságának, máris sok és nehéz tapasztalatok mehetett keresztül, arczvonásaiban volt valami, hozzá s korához teljesen nem illő komolyság bántó ellentéte a 22 évnek, az öröm, boldogság, gondtalan ifjúság viruló korának. — És mialatt ott ült, mélyen elmerülve gondolataiba; szinte önfeledten, sőtét komolysággal függeszté szemeit az előtte terült végtelen tengerre. — Pedig az a tenger, háborgó tenger ott, felkorbácsolt habja es hullámaival, épen nem nyújthatott legkisebb megnyugvást, ha ugyan nem tevé még nyugtalanabbá. — Vihar volt kitoron, az a szinte tenger maga is nyugtalan; a még pár perc előtt szinte mozdulatlan, lassu méltósággal pihenő víztükör, hullámszerű kezdett, habra hab támadva, kezdé korbácsolni, a végtelen felszín, csapdosni a partot.

Magasabbra, mindig magasabbra hágyva, lent a sű-

Szerencsétlenség a gépnél. Kerepez pusz-tán f. hó 10-ikén a gyermekek a szecs-kavágó körül játszottak s addig biztatták társai az 5 éves *Garaj* Istvánt, hogy ez a működésben levő szecs-kavágó járgányára került, miközben jobb lába a fogaskerékbe jutott. A szerencsétlen gyermeket összezuzott lábbal szállították be a kórházba.

Könyvismertetés. Nincs még tíz esztendeje, hogy Amerikáról való fogalmaink nagykoruakká lettek. Ma már valamivel jobban vagyunk e pontban a közép, fájdalom, nagyon is jól ismeri Amerikát és a művelt osztály tudásának forrásai s bőven buznognak. A mult év egész áradatját ontotta ki a st.-louisi kiállítás alkalmából az érdeklődőknek és a ki kiment, az hozott magával egy csomó eleményt és emléket, a melyet lázas sietséggel fűtől vasos könyvvé, vagy legalább is ciklusok uszágközleményre. De a ki sokat utazik és keveset gondolkodik, hajlandó úgy tekinteni mindent várost, mint ha az az idegenforgalom számára készült volna s érte élne kizárólag. Mivel ő maga egyedül és elhagyottan bolyong az ismeretlen utakon, arról teljesen megelégedik, hogy ebben a városban vannak emberek, a kik itt élnek az egész életüket, születésüktől halálukig, nem az egyik gyorsvonattól a másikig; itt élnek, dolgoznak, szenvednek, családot és községet alkotnak, sajátos szokásokat fejlesztenek, külön hagyományaikból táplálkoznak. A ki ebbe az életbe nem tekintett bele, az ismerheti a város holt részeit, muzeumait, kepeit, szobrait, utcáit, tereit, temetőit és pályaudvarait; de azt, a mi benne elsősorban érdekes, nem ismeri. Ezért tartom én üresnek a mi sok Amerika-tudósnak fecsegését; azért köszöntöm öszinte örömmel azt a két könyvet, a mely a „Budapesti Hírlap” kiadásában a mai napon megjelent. Az egyiknek szerzője George Horace Lorimer, czíme: Egy dollárkirály levelei fiához; a másikat Charles Eustace Merriman írta, „A dollárkirályi levelei papájához” néven. A két könyv egy testvér. Lorimer pompás levelei ihleték Merriman a válaszoló levelek megírására. A dollárkirály, John Graham, a csikagói disznóhús-nagykereskedő, a kit a börze a Vén disznó gyöngéd melléknével tisztelt meg. Az öreg ur alatt kezdte és erre nagyon büszke. Elhűsége, szorgalma, esze a legnagyobbak közé emelte. Fiát, Pierrepontot a bosztoni Harvard egyetemre nevelteti, de igyekszik korában tartani és mihelyt lehet, beveszi az üzletébe heti nyolcz dollár fizetéssel; alája rendeli egy durva, erősmarku üzletvezetőnek, kiküldi utazónak, fokontint teszi meg könyvvezetőnek, majd helyettes osztályfőnöknek és mikor a fiú meghazarsodik, csak akkor enged neki heti hetvenöt dollár fizetést. De a nyolcz és a hetvenöt dollár közt husz levaló van és a husz levaló rengeteg sok intelem az élet minden mozzanatáról, a tanulásról, műveltségről, a szerelemről és a házassági ígért megsejtesének minősített vétségéről, az utazásról és a vevőkről, a viccekről és a sületlenségekről. S az öreg ur minden elmés megjegyzését szereti egy-egy történetkével fűszerezni, a mely illusztrálja koznapi, de jőzan és talpraesett filozófiáját. Csakhogy Pierrepont urnak is megvan már a maga külön filozófiája, a mely nem egy lényeges pontban eltér a Vén disznó életbölcességétől. A dollárkirályi mar szegyenli, hogy nagy vagyonának zsirszaga van és ő maga a Kis malacz melléknével ékes; neki már arisztokrata hajlamai vannak és ezért föllázad az üzletvezető zsarnoksága ellen; mire helyettes osztályfőnök lesz, már fölöslegesnek érzi és kidobja azt, a kinek ő a helyettese. De a jó vér benne sem tagadja meg magát; a könyvelmőség ifjú évei hamarosan lezajlanak, aztán belőle is fiatal fővel jővalóval főrj lesz, a ki épp úgy elősméri szép kis felesége igáját, mint a papája. És aztán életét végig jőkedvű, aranyos humor, mulatságos fizkő ez a Kis malacz. Néha nagyon szemtelenül beszél a papájával, de azt nem vesszük tragikusán; hisz ő sem gondolja komolyan. Menynyi minden okulás kínálkozik ebből a két könyvből! Csikagót, a vagyonért való tülekedés gyújtópontját, Newyorkot, a szédelőgök és milliárdosok hazáját, a hideg és előkelő Boszton sokkal világosabban látjuk belőlük, mint a legjobb utirajzból; s mindezen túl meg önthet látunk, családi életet és pedig egy érdekes család életét. Ez a könyv azok közé tartozik, a melyeket mindenkinek el kell olvasnia. Mindenkor, minden osztály, minden foglalkozás talál benne valamit, a mi különösen rá nevezé érdekes és tanulságos. Elsőül a magyar ifjúságnak ajánljuk szerettel. A mi fiaink sokszor szánandó aldozatai az elavult, fárasztó és egyhangu ismeretközlésnek, mely vagy a rég letűnt századokban, vagy a felhők között kövályog; egy kis friss életet, gyakorlati bölcseget és emberi erkölcsöt tanulnak Lorimer és Merriman könyveiből. — Egy-egy könyvnek az ára 4 korona. Megrendelhető a „Budapesti Hírlap” könyvkiadóhivatalában vagy bármely könyvkereskedésben.

Meghívó. A magyarországi Kárpátgyűléslet Keleti Kárpátok osztálya folyó évi július hó 9-én, vasárnap délelőtt 10 óra 30 perczkor tartja XXVIII. közgyűlését az aggteleki barlang új bejáratánál. — Ezen közgyűlésre, valamint a vele kapcsolatos kirándulásokra az egyesület tagjai és barátai tisztelettel meghívotnak. Lehetöleg nagyszámú részvétel annál is kívánatosabb, mivel az osztály ez alkalommal ünnepli a barlang átvételének 20 ik és az új bejárat áttörésének 15 ik évfordulóját.

Programm:

Az aggteleki barlang Tornallya, Pelsűcz és Szin állomásokról érhető el. A Rimaszombat, Bánréve stb. felől érkezőknek végállomásuk Tornallya. Innen indulás július hó 9-én kocsin reggel 7 30—8 órákor és megérkezés a barlang új bejáratához 9 30—10 órákor. A Dobsina, Rozsnyó, Jolsva felől jővőknek Pelsűcz az állomásuk. Innen indulás 9-én reggel 7 30 kor és a barlang új bejáratához érkezés 9 30-kor. Bpest, Miskolcz, Debreczen, a Keleti Kárpátok, Szepesvármegye és Kassa felől érkezőknek Szin a végállomásuk. Itten éjjelezésre ajánlatott a pályaudvarral szemben lévő Schepper János-féle vendéglő. Ezen kívül a városban még két vendéglő áll rendelkezésre. Tornáról 9-én reggel 7 04 kor indulás kocsin. Szinre érkezik 7 47-kor, innen ind. 8 30 és Aggtelekre érk. délelőtt 10 órákor. Villásreggeli a barlang új bejáratánál és 10 30 kor közgyűlés.

11 órákor a barlang megtekintése. Azon turisták, a kik végig járják az egész barlangot, délután fél 4 órákor a régi bejáratnál jönnek ki. 4 órákor ebéd a régi bejárat mellett turista házban. Visszatázas kocsin Szinre, Miskolcz felé 5 30-kor. Július hó 10-én ki lehet rándulni a szilicezi jégbarlanghoz, Murányra, a dobsinai jégbarlanghoz vagy Tornán át a szadellői és áji völgybe. Ezen kirándulásokhoz július hó 9-én a közgyűlés alkalmával lehet jelentkezni.

Tornallya és Pelsűczről Aggtelekre a kirándulók maguk gondoskodnak kocsikról. Rosenberg Jónás fogad el megrendeléseket. Szinről azonban alulírott fog fuvarosokról gondoskodni.

Ellátás. Az új bejárat mellett villásreggeli és a régi bejáratnál való ebédért (ital nélkül) 3 kor. 50 fillér küldendő be személyenként. A ki Szinről—Aggtelekre és vissza kocsit is igényel, a reggeli, ebéd és kocsisért 6 koronát küld személyenként.

Mivel úgy az ellátás, valamint a kocsikról idejében kell gondoskodni, azért a résztvevők felkértenek, hogy bejelentésüket és az összeget legkésőbb f. évi július hó 1-éig Burger Izsó m. á. v. főmérnök czimére Debreczenbe küldjék.

A magy. kir. államasutak a résztvevők számára az eddig szokásos kedvezményeket engedélyezték. Az igazolványok a jelentkezés és kiindulási állomás megnevezése után fognak szét üldetni.

Budapest, 1905. június hó

Sigmeth Károly, ügyvivő alelnök.

Vármegyei közgyűlés. Megyénk törvényhatósága nyári közgyűlését július hó 14-ikén tartja, ezt megelőzőleg állandó választmányi ülés is lesz.

Egyházmegyei közgyűlés. A kishonti ág. ev. egyházmegye ez évi közgyűlését a m. é. közgyűlés jegyzőkönyvének XVIII. pontja alapján Rimaszombatban, az evangélikus egyházközség templomában folyó június 30. napján d. e. 9 órákor tartja. A közgyűlést reggel 9 órákor a templomban, Kemény Lajos esp. főjegyző ur könyörgésével tartandó gyámintézeti istentisztelet előzi meg.

Esküvő. *Losonczy* Kálmán susai fiatal fődbirtokos f. hó 24-én esküdött örök hűséget *Csák* Károly urai földbirtokos szép és kedves leányának *Mariskának* Úrajon.

Eljegyzés. *Koncskó* István, a helybeli m. kir. pénzügyi szamvevőség számtisztje, f. hó 10-én — szombaton — váltott jegyet *Szentes* Margittal *Szentes* Sándor kaposvári birtokos kedves és szép leányával.

Gyászhir. *Spengel* Sándor aranyosmaróthi kir. táblai jelleggel felruházott törvényszéki bíró f. hó 13-án Budapesten hirtelen elhunyt. Hulláját Feledre szállították és ottan folyó hó 15-én nagy részvétellel temették el a *Fornéth*-család sírboltjában. Az elhunytban *Fornéth* Jenő nyugalmazott kir. törvényszéki elnök vejét gyászolja.

Záró ünnepély. A helybeli állami polgári leányiskola folyó hó 19-én (hétfőn), d. u. 3 órákor tartja záróünnepélyét a „Három Rózsá” nagytermében. A programm ez: 1. Hymusz, éneklék a növendékek. — 2. *Ima*, elmondja Prunyi Izidóra IV-ik oszt. növ. — 3. „Rajta fel”, éneklék a növendékek. — 4. „Magyarnak születtem”, Sajó Sándortól. Szavalja *Mátéffy* Erzsébet IV. oszt. növ. — 5. „A vadász gyönyöre”, éneklék a növendékek. — 6. „A vén cigány”. *Farkas* Imrétől. Szavalja *Herbst* Anna IV. oszt. növ. — 7. „Párizs ifjai”, éneklék a növendékek. — 8. „A rodostói árnyak”. *Harsányi* K. től. Szavalja *Szova* Ilona IV. oszt. növ. — 9. „Kakuk dal”, éneklék a növendékek. — 10. „Tizenhárom”. *Várady* Antaltól. Szavalja *Varga* Mária IV. oszt. növ. — 11. Népdalok, éneklék a növendékek. — 12. Búcsúbeszéd, tartja *Urbán* Etel IV. oszt. növ. — 13. Jutalmak kiosztása. — 14. Az igazgató záróbeszéde. — 15. „Hunyadi induló”.

A polgári olvasókör mulatsága mult vasárnap a kedvezőtlen idő miatt elmaradt. Terv szerint a mulatságot július 2-án tartják meg.

A Gizella kiadódóvó intézet növendékeinek mulatsága holnap vasárnap lesz a Széchényi kertben — ha ugyan lesz. Mert ma — szombaton — mikor e sorokat írjuk — ugyancsak bőven hull az égből Isten áldása: a tavaszi eső. Ha az idő ilyen lesz, akkor bizony mulatság — nem lesz.

A kaszinó választmánya *Samarjay* János igazgató elnöklésével f. hó 16-ikán ülést tartott, melyen a hírlaprendelések iránt intézkedtek s határozatilag kimondották, hogy a kaszinó újjászervezése ügyében az elnökség és *Molnár* József, dr. *Veres* Samu, dr. *Kovács* László és *Medveczky* Sándor tagokból álló bizottság megbizatik a tervezet elkészítésével. A tervezet szeptemberi majd a választmány tagjainak s az ősszel egybehívandó választmányi ülésen tárgyalni fogják azt. Ez évben a kötelező ciklus lejár s az új aera már az új alapszabályok értelmében veszi kezdetét. A kaszinói tagsági díjjal igen sokan hátralékban vannak, s miután a kiadás most jóval több mint azelőtt volt, szükséges a kinlevőségek behajtása. Amennyiben az adósok nem fizetnének, az ügyész be fogja hajtani a tagsági díjakat.

Névváltoztatások. A belügyminiszter megengedte, hogy *Berger* Móricz rimaszombati illetőségű, budapesti lakos, zálogházi becsüs nevét „Berci”-re változtassa. — *Kk. Szporni* Mihály József ajnácskői illetőségű ugyanottani lakosnak pedig megengedte, hogy vezetéknévét „Szederkényi”-re változtassa.

Halálozás. Pünkösd hétfőjén délután *Burghard* László szabó feleségével és egy vendégével leült kártyazni; csakugy mulatságból, kedélyesen játszottak, egyszerre *Burghard* kezéből kiesett a kártya, s ő maga rádőlt az asztalra, néhány perc alatt meghalt. Szívbenulás ölte meg az 53 éves embert, kit nagy részvét mellett temettek el f. hó 14-ikén.

Rajzkiállítás. A helybeli főgimnázium tanuló *Schwalm* Nándor jeles rajz-tanár vezetése és felügyelete alatt sikerült rajz-kiállítást rendeztek. Több mint 1500 drb. kép és rajz van kiállítva, a mely közül igen sok szép darab magára vonja figyelmünket. A kiállítás megtekinthető d. e. 8—9 és d. u. 4—5 óráig. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

A polgári olvasókör védnöksége alatt álló temetkezési egyesület mult hétfőn d. e. *Rábely* Miklós elnöklésével választmányi ülést tartott, melyen az alapszabályoknak a miniszterium kívánsága szerint való módosítását határozták el és több új tagot vettek fel.

Nyári mulatság. A szárazvölgyi uri közönség f. évi július hó 4-én az aggteleki barlangnál nyári mulatságot rendez. A meghívót közöljük: A Szárazvölgyi uri közönsége 1905. évi július hó 4-én az aggteleki barlang bejáratá előtt a szubafői templom javára tombolával egybekötött zárkörű batusz táncmulatságot rendez, melyre t. cz. és becses családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépti díj: személyjegy 1 kor. családjegy 3 kor. felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Jó borról, kedvezőtlen idő esetén fedett helyiségről és női öltözörl gondoskodva van. A táncmulatság kezdete d. u. 5 órákor.

Uszoda. Ugy értesülünk, hogy *Badinji* Gyula rendőrkapitány az uszoda karba helyezése és megnyitása iránt már megtette az intézkedéseket. A közönség tehát csak örömmel veheti tudomásul e hirt.

A rimaszombati állami gyermekmenhely létszáma hatalmas lépésekkel gyarapodik. A telepeken levő gyermekek száma a folyó hóban eléri a 650-et.

Nagy ribillió volt f. hó 15-ikén este a Kossuth Lajos-utcában. Egy csomó oláh cigány nagy jayveszékelés közben szállta meg az orvos hazát s keserves fájdalmak között kérték segítségét, mert állítólag rossz gombát ettek, s ettől megbetegedtek. Az egész utca visszhangzott a cigányok jajgatásától, míg végre aztán elcsendesedtek, mert az orvos megnyugtatta őket, hogy nem lesz semmi bajuk.

tét tenger, fent a még sötétebb és feketébb égbolt, szinte összeérni, ölelkezni látszott.

Nem nézhetette tovább, eltelve teljesen, a természet eme fenséges, de épp oly mértékben tragikus, rémos játékával, már-már felakart volt emelkedni éppen, tovább folytatandó magános sétáját, mit csak pillanatra perczenyi pihenésül szakított volt félbe amikor hirtelen, teljesen váratlan, egy hang szólította meg, szólalt meg mögötte.

— Baruch! — hangzott az egyenes közvetlen hozzá intézett megszólítás.

Ijedten, szinte meborzadva, szinte megrémülve, mely rémület, nyiltan látható lón sápadt és vértelen arcán, ugrott fel helyéről a fiatal ember, s fordult az ugy látszott előtte ismerős, de éppen nem kedves és kívánt hang felé. — Idős, éltes férfi, egy ősz hitsorsosa, állott volt előtte — szemeik találkoztak.

— Baruch! — ismétlé kissé erősebb hangon, az előbbi.

— Nos! — kérdé szenvedélyes, szinte izgatottságtól reszkető hangon, a megszólított, — nos Jehuda rabbi, mit kíván ön tőlem?! Vagy hogyan, ön képes, ön eléggé bátor, felkeresni engem?! Ön, a hitben buzgó, hitben erős rabbi, főpap? engem az elfajult, gonosz, istentelen, önhitközségéből kitaszított bélpoklost?! Hogyan és nem fél ön, hogy megfertőztem már közélettel?! — Hagyd e hangot Baruch! — válaszolt szeliden, békítőn a rabbi, — hagyd, és hallgass reám! — Jól tudod, tudnod kell: én pártfogó vagyok, az valék kezdettől, és szinte atyai indulattal telve mindenkor irántad, szeretve, majdnem mint saját gyermekemet, csak javad akarom. — En nem hallgattam, és nem fogok hallgatni, sohasem azokra, kik kegyetlenül, hideg merevséggel, itélnek feletted, s itélnek sértőn el, — sőt fiatalságod, s ebből önként folyó, szinte természetes könnyelműséged és tapintatlanságod, véve tekintetbe, — mit tapasztalok, higgadt gondolkodás, még egyáltalán nem változtathattak meg, s alakíthattak át, — teljes elnézést és engedést kívántam, javasoltam veled s hibáiddal szembe. — És ez pedig nagy szó, sokkal nagyobb Baruch, mint gondolni talán, magad is képes vagy. — Hitelenséged ma teljesen világos, nyiltan elismert és bebizonyosodott — bebizonyított tény. — Hittagadó elveidet, tudja, ismeri mindenki: te — bocsáss meg e szóért — nyiltan, arcátlanul, megvetés a törvényeket, s nyiltan egész nyiltan, minden legkisebb félsz — s tartózkodás nélkül, teljes ellentétbe helyezed magadat, hitelveink, hitünk magas elveivel, a nagy Jehovának, örök istenünknek, szent törvényeivel, s mindezt — ismétlem — nemcsak minden félsz és tartózkodás nélkül, de sőt oly konok és sértő merevséggel, oly kihívó daczczal, hogy hitközségünknek nemcsak idősebb és tán buzgóbb tagjai, hanem általában, az egész hitközség, egyhanguan elítélt, elkelte itélni, kívánni egyhangy kiközösítéset, átok alá vető a törvények szerint. — Annyi között ime, én egyedül álltam, kitéve magam, a kárhóztatásoknak, a megjegyzéseknek, érted, és miattad, — egyedül, egymagam, egy hitközség ellen, ellentmondva minden kemény ítéletnek, csak hogy megóvjalak. — Felfogod-e Baruch? megérted-e mindezt?! . . .

Nem szemrehányásként, nem kárhóztatásból, mondom, legkevésbé; szívesen megtettem, legkevésbé bánom, — de tovább, engedj meg, menni oktalanság, sőt talán több annál, — Ennyi teljes elég! most már hallgass reám: Eljöttem még egyszer, egyszer s utoljára, hogy beszéljek veled, s még egyszer intselek, figyelmeztesselek, sőt esdve kérjelek, én az öreg ember, téged, az ifjut: ne tovább ez uton! Térj vissza, e bűnös, vesztélyes ösvényről, mely rád nézve, könnyen végzetessé válhat, sőt némi részben már, eddig is, azzá vált. Térj és szállj magadba, perczenyi halogatás, késedelem nélkül. Ne, és ne támadd, még tovább, a mi örök, megtámadhatatlan, felül áll mindenem, mi gyarló, emberi! mi Izrael előtt szent és sérthetetlen!

Baruch ajka megrándult, arcán világosan olvasható lón, az alig fékezhető, fellobbant indulat, a sértett szenvedély és sértett önézet.

— Ön téved rabbi, — válaszolt. nagy erővel elnyomva felindulását, — én nem támadok és éppen nem vagyok, mint ön mondja, s hamisan, vak fanatizmussal képzelem magának: egy megátalkodott, elvetemült bűnös, nem istentagadó! csupán egyben-másban másként gondolkodom; csupán tisztán látok! Avagy józan észszel, hogy is lehetnék az?! Az istenség bennem, önnön magamban van, amint én ő benne, innen kiindulva: hogyan tehető fel, másként mint elvakult farizeussággal, hogy részemről talán, merő ellentétbe helyezem magamat, mindama sarkelvek örök törvényeivel, melyekkel a világ, a világegyetem kormányoztatik és kormányoztatott volt, elejétől fogva, mesés kezdetétől, mely közbevetőleg, amaz alakban mint a biblia mondja, nem egyéb egy szép és színes legendánál.

— Ah! ah! minő szavak! mi üres szofizmák — folytatá, legnagyobb megbotránkozással és megdöbbenéssel szavait a rabbi. — minő vakmerőség! velők a szent dolgok, isteni dolgokból gunyt üzve, egyszerre istentagadó és istenkáromló vagy! De nem! ez nem lehet! szólj kérlek, nyugtass meg! kérlek, kényszerítlek, sirban porladozó atyád emlékére! — te el vagy kábi va, vakitva, hanem még jóvá tehetsz mindent: hagyd el hóbortjaid, hóbortos eszméid, térj vissza Izrael örök hitvallása, az egyedül örök és igazvalláshoz, örök istenünkhöz, a nagy Jehovához!

— Igen? térjek vissza?! — válaszolt kesernyés hanggal szinte Baruch csak az egyedüli helyes, igaz uton, tehetem azt rabbi; s ez igaz ut pedig teljeséggel nem az ön által mutatott. — Külömben voltaképp, felesleges itt a vita, magyarázat, hogy ne mondjam éppen a csűrös csavarás: a józan ész maga, kizár minden vitát és magyarázatot. — Ime! tekintsen ön az elénk táruló, mélységes tengerre! tekintsen felettünk a menny boltozatra, s ama kis virágra, mely lábánál nyílik, zöldelő pázsitra, a melyre lába lép; tekintsen reám, és tekintsen magára: nemde életet lát mindenben, mindenütt látja — mondjuk — istent, ha önnek e név kell. — Mért hát rajtunk kívül, valami képzelet és megközelíthetetlen magasban kerestünk, azt ki önmagunkban, aki körülünk van, ott a legkisebb legparányibb fűszálban, legkisebb porszemben.

(Folyt. köv.)

Nyilt-tér.)*

Szolyva Hársfalva gyógyfürdő.

Magyar Gleichenberg (Beregmezőben.)

Vasuti állomás.

Gyógyeszközök: **Hidegvízgyógyintézet, vasas és égvényes savanyu víz és fürdők, sós és fenyőbélégzési intézet, villany-massage.** Állandó fürdőorvos. Gyógy-szertár. **Kitünő ellátás és lakás. Mérsékelt árak.** Idény májustól—októberig. Az ujonnan épült „Erzsébet szálloda” már a folyó évi fürdőidényben megnyílik. Prospektussal és egyéb felvilágosítással szívesen szolgál

A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

6-10

*) E rovatban közlöttékért felelősséget nem vállal a Szerk.

A „Tompa“-szállodában

Gede István vendéglős kitünő minőségű „**Rizling**” bornak literjét 32 krajczárjával, a „**Kadarka**” sillert pedig 28 krajczárjával — utczán át kimérve árusít. — Elfogad bejáró étkezőket havi 30 koronáért. 9-26

Eladó.

Egy teljesen jó állapotban lévő **6 lórejű gőzcséplő-készlet** jutányos áron eladó. Ertekezhetni és megtekinteni lehet **Lőwy Adolf** tulajdonosnál **Losonczon.** 2-3

Hirdetés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy Rimaszombatban, **Ferenczy-utca 18-ik szám** alatt lévő

kertészet

önálló kezelését átvettem, mindenféle kertészeti dolgok elárúsításával a nagyérdemű közönség rendelkezésére állok s magamat becses pártfogásába ajánlom.

Ugyanott egy 14-15 éves egészséges **fiu tanuló** nak azonnal fölvetetik.

Vámosy Sándor, keresk. műkertész.

Tanulóul.

Egy jó házból való 2-3 polgári vagy középiskolát végzett **fiu tanulóul** azonnal fölvetetik a **R. M. S. T. vasmű r.-társaság éllemezési füzletébe Vashegyen.** (U. p. Nagyrőcze.) 3-3

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, a **Rózsa-utca 26. sz.** alatt lévő **Tomcsányi-féle** lakás, udvar, istálló, melléképületek **1905. évi november 1-től** ki bérelhetők, esetleg ezen ingatlanok örök áron is megvehetők. — Megbízott: **Dr. Ráróssy Gyula** ügyvéd Rimaszombatban. 2-3

Eladó.

Gigg amerikai **Reitter-féle** egyes szerszámmal eladó. — **Dienes** ügyvéd **Putnok.**

Haszonbérbe adó

Rimaszombat határának legjobb buzatermő részén — a **Molnár József** ügyvéd ur tőzsomszédságában — egy tagosított birtok a hozzá tartozó réttel. Az összes szántóföld és rét 25000 □ öl. — Ertekezni lehet: **Kemény Bertalan** tulajdonosnál. 1-3

Hirdetmény.

2220. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **putnoki takarékpénztár** végrehajthatóan **idb. Molnár János** végrehajtást szenvedő elleni 240 korona tőke, ennek 1902. évi október hó 23-ik napjától járó 8%-os kamata, 1/3%-os váltó-díj, 46 korona 94 fillér per, 24 korona 60 fillér végrehajtási kérvényi, 23 korona 5 fillér árverési kérvényi és a még felmerülő költségek kielégítése az 1881. évi LX. t.-cz. 144. 146. és 156. §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Sajópuspöki községben fekvő s Molnár János, Molnár Francziska és idb. Molnár János közös tulajdonát képező, sajópuspökii 323. számú telekjegyzőkönyvben 32/a. hrzi szám alatt foglalt beltelekre és azon épült 56/a. számú házra 696 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul **1905. évi július hó 3-ik** napjának d. e. 10 óráját Sajópuspöki községbe, a községi bíró házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáson alul is el fognak adatni.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át, azaz 69 kor. 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42-ik §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt Igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállítva elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint tkkvi hatóság 1905. évi április hó 19-én.

Pongrácz, kir. tvszéki bíró.

Magyarország legnagyobb sírkőraktárainak egyike!

IFJ. HORN LÉNÁRD

szobrász- és okl. kőfaragó-mester

BESZTERCZEBÁNYÁN, (Szent István-tér 157. szám.)

Fióközletek: **Zólyom** és **RIMASZOMBAT** (Tompa Mihály-tér.)

Járásbíró és temető melletti **özv. Beliczky Viktor-né-féle** kerti helyiségben.

Van szerencsém Rimaszombat város és vidéke nagyérdemű közönségének szíves figyelmét a beálló évad következtében felhívni a legjobban felszerelt sírkőraktáromra s fölkérni, hogy szükség esetén megbízásával megtisztelni méltóztassék.

Azon helyzetben vagyok, hogy egy a legkisebb, mint a legnagyobb emlékkő és emléképítési munkálatok, u. m. **síremlékek, obeliszkok, virág-keresztek, sírbolt-fedőlapok, sírbolt-fedelek, vas keresztok, alapzatok és lépcsők, timár- és billard-lemek, kávéházi és mosdó-asztalok,** mindenféle nagyságban, rajz szerint, **olaszországi fehér Carrara-márványból, sötét Szent-Anna, szürke és fekete porosz márványból, világos és sötét szász és svéd granit és syenitből, norvég labradorból,** valamint **fehér, kemény homokkőből** jutányos áron, szolidan való elkészítését és szállítását magamra vállalhatom.

Készítek továbbá fényképek számára porcellán lapokat, melyekbe az elhunyt arczképe beégethető és a síremlékbe beilleszthető. A fénykép sikerültéről kezeskedem.

Végül bátorodom még megjegyezni, hogy ha a kívánságnak megfelelő sírkő raktáramban nem volna található és azt a kiválasztott rajz szerint elkészíteni kellene, az ily sírkövet csak két-három hónap alatt készíthetném el; e célból kérem, méltóztassék becses megbízását mielőbb velem közölni.

Sírkövek javítása és újból valódi arannyal való aranyozása jutányos áron felvállaltatnak.

A leveleket RIMASZOMBATBA czimezve kérem küldeni.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve és becses megrendeléseit várva, maradok

kiváló tisztelettel: **Ifj. Horn Lénárd.**

3-6

Feltétlenül minden versenyt kizárva. — Legolcsóbb árak és pontos kiszolgálás.

Gánóczi gyógyfürdő.

Szepesmegyében a kassa—oderbergi vasut poprad—felkai állomástól és a gánóczi vasuti megálló helyről 20 perc alatt elérhető

Fürdőidény május 15-től szeptember 15-ig.

A forrás 24° C. **rendkívüli szénsav bőségű, ujonnan fűtéssel berendezett férfi- és női tükör-kádfürdők masszázssal és zuhanyokkal.**

Ajánlatos reuma, közzvény, isias, gyomorhurutnál, emésztési bántalmaknál, vérszegénység, idéggyengeség, sőt izomhüdekséknél, görvélyes bántalmaknál és angol kór, utóbbinál fölülmulthatatlan s egyedüli.

Szobák napi ára 1 korona 10 fillértől felfelé.

Oleós és jó ellátás a la Carté és table d'hôte heti pensio 20 korona.

Prospektust vagy levélbeli megkereséseket díjtalanul küldi a fürdőgondnokság vagy az új fűrdőtulajdonos

5-5

WANIEK GYULA, Kassa.